

Hotovostný peňažný obeh v SR v roku 2014

Milada Vlnková
Národná banka Slovenska

Hotovostný peňažný obeh v SR bol v roku 2014 charakterizovaný pretrvávajúcim dopytom po hotovostných peniazoch. Pokračovala emisia nových eurobankoviek a druhou v poradí bola eurobankovka v nominálnej hodnote 10 €, emitovaná 23. septembra 2014. Článok hodnotí vývoj základných ukazovateľov hotovostného peňažného obehu v SR s dôrazom na skutočnosť, že za šesť rokov po zavedení eura v SR hodnota „obehu“ eurobankoviek napriek nárastu bezhotovostných platieb stále rastie, hoci tempo rastu sa postupne spomaľuje.

1 V roku 2013 bol zaznamenaný rast na úrovni 7,5 %, v roku 2012 rast na úrovni 12,7 %, v roku 2011 rast na úrovni 21,6 % a v roku 2010 rast na úrovni 30,8 %.

2 Po vstupe do eurozóny sa v obehu v SR vyskytujú aj eurobankovky a euromince emitované inými centrálnymi bankami členských štátov eurozóny, preto NBS nemá evidenciu o reálnej hodnote a množstve peňazí v obehu. NBS eviduje len eurové bankovky a mince, ktoré sama vydala do obehu a prijala z obehu. Rozdiel medzi hodnotou (množstvom) vydaných eurobankoviek a euromincí do obehu a prijatých z obehu od 1. 1. 2009 do konkrétneho dátumu predstavuje kumulovanú čistú emisiu.

3 Hodnota obeživa v celej eurozóne k 31. 12. 2014 bola 1 016,5 mld. EUR, náš podiel na tejto hodnote bol podľa kľúča na pridelovanie bankoviek 1,0155 %, t. j. približne 10,3 mld. EUR.

4 V eurozóne ich bolo dosiaľ emitovaných viac ako 52 mld. kusov a ich podiel na celkovom množstve emitovaných euromincí je vyšší ako 47 %.

5 Znamená to, že NBS vydá nižšie množstvo eurobankoviek danej nominálnej hodnoty do obehu, ako ich z neho prostredníctvom bánk, resp. verejnosti prijme.

6 Počet obyvateľov SR k 30.9.2014 bol podľa ŠÚ SR 5 421 034.

VÝVOJ KUMULOVANEJ ČISTEJ EMISIE

Hotovostný peňažný obeh v SR pokračoval aj v roku 2014 v spomaľovaní medziročného tempa rastu čistej kumulovanej emisie (ďalej len emisia). V roku 2014 dosiahol medziročný rast emisie 6,6 % (t. j. nárast o 589 mil. EUR), čo predstavuje pokles tempa jej rastu a naznačuje stabilizáciu jej hodnoty.¹ Celková hodnota kumulovanej čistej emisie² k 31. decembru 2014 dosiahla 9,5 mld. EUR, z čoho emisia eurobankoviek predstavovala 9,4 mld. EUR.

Hodnota položky obeživo, zodpovedajúca podielu NBS na eurobankovkách vydaných Euro-systémom, predstavovala k 31. decembru 2014 približne 10,3 mld. EUR.³ Rozdiel medzi hodnotou kumulovanej čistej emisie eurobankoviek v SR a hodnotou obeživa predstavoval takmer 966 mil. EUR, kým v roku 2013 hodnota kumulovanej čistej emisie v NBS mierne prekročila rozpočítanú hodnotu obeživa eurozóny o 76 mil. EUR.

Denná emisia eurovej hotovosti v roku 2014 si zachovala rovnaký trend ako v predchádzajúcich rokoch s ročným posunom hodnoty o približne 0,4 až 0,8 mld. EUR (graf). Maximálna hodnota

emisie v roku 2014 bola už tradične zaznamenaná v predvianočnom období 22. decembra (9,7 mld. EUR).

Kým pri hodnote emisie takmer celú emisiu predstavovali eurobankovky (98,5 %), pri množstve emitovaných eurových peňazí bol pomer opačný, eurobankovky predstavovali iba 21 % z celkového počtu a zvyšok (79 %) tvorili euromince (vrátane zberateľských euromincí).

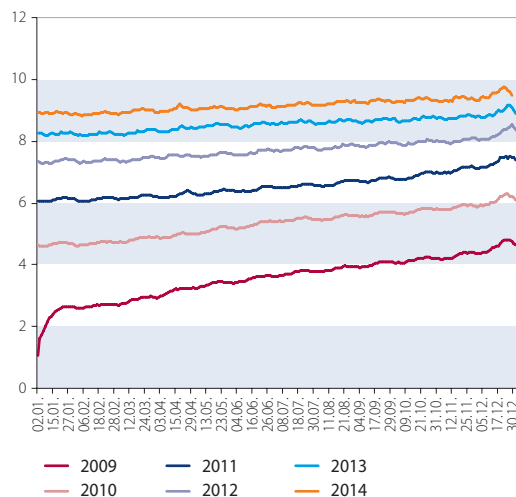
Štruktúru emisie k 31. 12. 2014 tvorilo viac ako 143 mil. kusov eurobankoviek a približne 555 mil. kusov euromincí vrátane zberateľských euromincí (tabuľka). Najviac emitovanou eurobankovkou bola bankovka 50 €, ktorej podiel predstavoval takmer 27 % z celkového množstva emitovaných eurobankoviek. Viac ako 87 % emisie eurobankoviek z hľadiska množstva tvoria bankovky, ktorými sa plnia bankomaty (v nominálnych hodnotách 100 €, 50 €, 20 €, a 10 €). Najviac emitovanými euromincami, tak v celej eurozóne,⁴ ako aj v SR, boli euromince dvoch najnižších nominálnych hodnôt (0,01 €, 0,02 €). Ich spoločný podiel na celkovom množstve emitovaných euromincí tvoril viac ako polovicu emitovaných euromincí (57 %), kým z hľadiska hodnoty ich podiel bol iba 3 %.

Doterajší vývoj emisie naznačuje, že NBS zaznamenáva približne od druhého polroka 2010 dlhodobější trend tzv. príjmovej krajiny⁵ v emisii 200 € bankovky. Z euromincí dosiahli zápornú ročnú čistú emisiu už druhý rok za sebou mince 1 €.

Priemerné množstvo emitovaných eurobankoviek a euromincí pripadajúce na obyvateľa SR sa v roku 2014 v medziročnom porovnaní zvýšilo, keď v priemere na obyvateľa SR⁶ pripadlo 25 eurobankoviek v hodnote približne 1 663 EUR a 97 euromincí (vrátane zberateľských euromincí) v hodnote 25 EUR. Priemerná hodnota emisie eurovej hotovosti na obyvateľa bola 1 688 EUR.

Najpočetnejšou eurobankovkou bola rovnako ako v predchádzajúcich rokoch bankovka 50 € v počte približne 7 kusov na obyvateľa. Z euromincí boli najviac zastúpené euromince dvoch najnižších nominálnych hodnôt, keď na jedného obyvateľa ich pripadlo v priemere 25 kusov (2-cent), resp. 31 kusov (1-cent). V hotovostnom peňažnom obehu v SR sa okrem slovenských euromincí nachádzajú euro-

Vývoj dennej emisie eurovej hotovosti (v mld. EUR)

Zdroj: NBS.

Štruktúra kumulovanej čistej emisie eurobankoviek a euromincí

	Kumulovaná čistá emisia				Štruktúra v %	
	Stav k 31. 12. 2014		Rozdiel oproti 31. 12. 2013		Stav k 31. 12. 2014	
	kusy	€	kusy	€	kusy	€
500 € ES1.0	7 367 009	3 683 504 500,00	732 981	366 490 500,00	1,06	38,78
200 € ES1.0	430 127	86 025 400,00	-100 957	-20 191 400,00	0,06	0,91
100 € ES1.0	26 701 760	2 670 176 000,00	2 385 243	238 524 300,00	3,82	28,11
50 € ES1.0	38 642 808	1 932 140 400,00	-1 599 031	-79 951 550,00	5,53	20,34
20 € ES1.0	32 673 767	653 475 340,00	1 656 218	33 124 360,00	4,68	6,88
10 € ES1.0	16 737 929	167 379 290,00	-7 446 452	-74 464 520,00	2,40	1,76
10 € ES2.0	11 722 859	117 228 590,00	11 722 859	117 228 590,00	1,68	1,23
5 € ES1.0	2 220 040	11 100 200,00	-3 953 503	-19 767 515,00	0,32	0,12
5 € ES2.0	7 248 878	36 244 390,00	3 806 263	19 031 315,00	1,04	0,38
Bankovky spolu	143 745 177	9 357 274 110,00	7 203 621	580 024 080,00	20,59	98,51
2 €	41 008 351	82 016 702,00	3 730 785	7 461 570,00	5,87	0,86
1 €	20 902 855	20 902 855,00	-118 569	-118 569,00	2,99	0,22
50 centov	25 905 590	12 952 795,00	325 552	162 776,00	3,71	0,14
20 centov	33 093 049	6 618 609,80	93 580	18 716,00	4,74	0,07
10 centov	49 979 150	4 997 915,00	2 824 364	282 436,40	7,16	0,05
5 centov	64 724 984	3 236 249,20	4 456 165	222 808,25	9,27	0,03
2 centy	139 800 992	2 796 019,84	11 043 282	220 865,64	20,02	0,03
1 cent	178 786 116	1 787 861,16	22 420 775	224 207,75	25,61	0,02
Mince spolu	554 201 087	135 309 007,00	44 775 934	8 474 811,04	79,37	1,42
Zberateľské mince	313 462	6 318 390,00	22 278	674 900,00	0,04	0,07
Peniaze spolu	698 259 726	9 498 901 507,00	52 001 833	589 173 791,04	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

Poznámka: ES1 – eurobankovky prvej série, ES2 – eurobankovky druhej série. Eurobankovky prvej série budú v nasledujúcich rokoch postupne nahradené eurobankovkami druhej série.

mince aj z iných krajín eurozóny. Najviac sa v obehu objavujú nemecké euromince (17 %), rakúske euromince (12 %) a talianske euromince (7 %)⁷.

EMISIA EUROBANKOVIEK DRUHEJ SÉRIE

NBS začala dňa 23. septembra 2014 spolu s ostatnými centrálnymi bankami eurozóny emisiu v poradí druhej eurobankovky novej série, bankovky 10 €. K 31. decembru 2014 bola kumulovaná čistá emisia 10 € bankoviek novej série 11,7 mil. kusov. Podiel kumulovanej čistej emisie 10 € bankoviek novej série na celkovej kumulovanej čistej emisii 10 € bankoviek dosiahol 41,2 %.

Prvou eurobankovkou z novej série bola bankovka 5 €, emitovaná 2. mája 2013. Ku koncu roka 2014 sa novou bankovkou tejto série nahradilo už približne 77 % z množstva emitovaných 5 € bankoviek.

SLOVENSKÉ KORUNY

Na úvod treba spomenúť, že výmena slovenských obehových mincí za eurovú hotovosť bola v SR ukončená dňom 2. januára 2014. Výmena slovenských bankoviek a slovenských zberateľských mincí za eurovú hotovosť nie je časovo obmedzená.

K 31. decembru 2014 zostalo v obehu 19,0 mil. ks slovenských bankoviek (z toho najviac 20 Sk bankoviek – 10,1 mil. kusov) a približne 933 tis. ks slovenských pamätných mincí. Hodnota zatiaľ nevrátených slovenských bankoviek a slovenských pamätných mincí dosahuje približne 3,01 mld. Sk

(takmer 100 mil. EUR). Celková hodnota zostávajúcich slovenských bankoviek a pamätných mincí v obehu predstavuje už iba približne 2 % z celkovej hodnoty emitovaných slovenských bankoviek a slovenských pamätných mincí.

Z nevrátených slovenských korún pripadli na jedného obyvateľa približne tri kusy bankoviek v hodnote 426 Sk a slovenské pamätne mince v hodnote 129 Sk. Celková hodnota zostávajúcich slovenských bankoviek a slovenských pamätných mincí na obyvateľa predstavovala 555 Sk. Najpočetnejšou zostávajúcou korunovou bankovkou v obehu na jedného obyvateľa bola 20 Sk bankovka v počte takmer dva kusy na obyvateľa.

ZÁVER

Dopyt po hotovostných eurových peniazoch i napriek poklesu medziročného tempa rastu naďalej pretrváva a možno predpokladať, že tento dopyt bude i v nasledujúcich rokoch pokračovať. Pre zabezpečenie vyššej kvality eurobankoviek v obehu a dôvery verejnosti v eurovú hotovosť ECB spolu s ostatnými centrálnymi bankami eurozóny pokračuje vo vydávaní eurobankoviek novej série, ktorými sa budú nahrádzať eurobankovky prvej série. Po prvých dvoch eurobankovkách novej série (5 € a 10 €) budú v nasledujúcich rokoch nasledovať ďalšie nominálne hodnoty vo vzostupnom poradí. Eurobankovky prvej série budú i po emisii novej série naďalej platnými bankovkami.

⁷ Štruktúra euromincí je vypočítaná z reprezentatívnej vzorky euromincí (zdroj: NBS).